

DIÁKOK HANGJA – KREATÍV TANULÁS FOGLALKOZÁS

1 X 90 PERC

KERESD A VÁLASZT

Foglalkozásvezetői terv 3–13. évfolyam

BEVEZETÉS

A „Gyermekek és diákok hangja” projektnap célja, hogy a gyermekeknek és a diákoknak életkoruknak megfelelő, biztonságos és támogató keretet biztosítson ahhoz, hogy elmondhassák, hogyan érzik magukat az iskolában, milyen tapasztalataik vannak, mit szeretnek, min változtatnának, és milyen iskolában szeretnének tanulni.

A projektnap középpontjában a diákok hangja áll. A foglalkozások során nem az a cél, hogy egyetlen „jó” választ találjunk arra, milyen a jó iskola vagy a jó tanulás. Sokkal inkább az, hogy a diákok saját tapasztalataikból kiindulva gondolkodjanak ezekről a kérdésekről, meghallgassák egymás véleményét, és közösen fogalmazzák meg gondolataikat, ötleteiket és javaslataikat.

A program olyan kérdéseket jár körül, mint:

- Milyen iskolában érezném jól magam?
- Mit szeretek a jelenlegi iskolámban?
- Min változtatnék?
- Mire jó a tanulás?
- Hogyan szeretek tanulni?
- Mi segít abban, hogy jól tudjak figyelni és tanulni?
- Hogyan szeretném kifejezni a véleményemet és a gondolataimat?

A foglalkozások során a diákok nemcsak beszélgetéssel, hanem játékkal, mozgással, rajzzal, közös alkotással, csoportmunkával és különböző kreatív feladatokkal is megfogalmazhatják gondolataikat. Így azok a tanulók is lehetőséget kapnak a megszólalásra, akik nem feltétlenül szóban vagy hosszabb beszélgetésben fejezik ki magukat a legkönnyebben.

A program fontos része, hogy a felnőtt szerepe elsősorban a biztonságos keretek megteremtése és a közös gondolkodás támogatása. A foglalkozásvezető nem a válaszokat adja meg, és nem mondja meg, hogy egy-egy kérdésre mi a „helyes” válasz, hanem kérdésekkel, figyelemmel és a feladatok kereteinek biztosításával segíti a diákokat abban, hogy saját gondolataikat megfogalmazhassák.

A feladatok során ezért fontos, hogy résztvevők meg tapasztalják: nincs rossz válasz, és a különböző véleményeknek is helyük van. A cél nem az, hogy mindenki ugyanazt gondolja, hanem hogy a diákok merjenek megszólalni, figyeljenek egymásra, és közösen gondolkodjanak arról, milyen számukra a jó iskola és a jó tanulási környezet.

A projektnap végére a közös gondolkodásnak látható és dokumentálható eredményei is születnek. Ezek lehetnek például a diákok válaszai, rajzai, plakátjai, közös alkotásai, javaslatai vagy más, a foglalkozások során létrejött produktumok. Ezek segítségével összegyűjthető és megőrizhető, hogy mit gondolnak maguk a diákok az iskoláról és a tanulásról.

A program az Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium „Gyermekek és diákok hangja” projektnapjához kapcsolódik, amelynek célja, hogy a gyermekek és diákok életkoruknak megfelelő módon fogalmazhassák meg tapasztalataikat, véleményüket, ötleteiket és javaslataikat az őket érintő óvodai és iskolai kérdésekről.

A FOGLALKOZÁSVEZETŐ SZEREPE

A foglalkozásvezető feladata, hogy olyan légkört teremtsen, amelyben a diákok biztonságban érzik magukat, szabadon megnyilvánulhatnak, és figyelnek egymásra.

A foglalkozásvezető:

- ismerteti és érthetően elmagyarázza a feladatokat;
- biztosítja a feladatokhoz szükséges eszközöket és körülményeket;
- figyel a csoport működésére és a résztvevők bevonódására;
- kérdésekkel segíti a gondolkodást;
- lehetőséget ad arra, hogy mindenki a számára megfelelő módon fejezze ki magát;
- nem minősíti és nem javítja ki a diákok véleményét;
- nem sugallja, hogy melyik válasz lenne a „helyes”;
- a beszélgetések során segíti egymás véleményének meghallgatását;
- figyel arra, hogy a diákok saját tapasztalatai és gondolatai valóban megjelenjenek.

A legfontosabb, hogy a projektnap során ne a létrehozott rajz, plakát vagy más produktum minősége legyen a középpontban, hanem az a gondolkodási és közös alkotási folyamat, amely során a diákok megfogalmazhatják a saját véleményüket.

BEMELEGÍTÉS: LABDA-RENDSZER

Alapadatok

Időtartam: 15 perc

Mire jó? A játék a figyelem, a fókuszálás, a pontosság, az előkészület és a szemkontaktus fontosságára hívja fel a figyelmet.

Eszközök: labda vagy babzsák; nehezítéshez egy másik színű labda/babzsák.

Csoport: az egész osztály.

Tér: az osztály körben áll.

A feladat menete

- A foglalkozásvezető kezében egy labda/babzsák van.
- A kérdés: „Mi jut eszedbe, ha azt mondjuk, hogy ISKOLA?”
- Mindenki találjon egy szót.
- Ha valakihez kerül a labda, mondja ki a szót, majd dobja tovább a labdát.
- Próbálják megjegyezni, hogy kitől kapták a labdát és kinek dobták tovább.
- Amikor végigért a kör az osztályon, a labda visszakerül a foglalkozásvezetőhöz.
- Ismételjék meg ugyanazokkal a szavakkal, ugyanabban a sorrendben.
- Majd még egyszer próbálják meg fele annyi idő alatt.
- Hívjuk fel a figyelmet a pontosság, az előkészület, a szemkontaktus és a fókuszálás fontosságára. Többször gyakorolhatjuk minél kevesebb idő alatt a feladatot.

Nehezítés

- Ha megvan az első rendszer, hozzunk egy másik színű labdát/babzsákot.
- Kérdezzük meg: „Ha azt a szót mondom, hogy TANULÁS akkor mi ugrik be?”
- Keressenek egy másik szót, mint az előző.
- Ennél a labdánál nem az előző labda szerinti sorrendet kell követni, hanem újat kell felállítani.
- Itt is meg kell jegyezni, ki kinek dobta és kitől kapta.
- Ezt is gyakoroljuk.
- Majd egy ponton mindkét labdával mindkét rendszert kis elcsúszással indítjuk.

A foglalkozásvezető feladata

- A játék vezetése.
- A pontosság, az előkészület, a szemkontaktus és a fókuszálás fontosságának kiemelése.

Fő feladat: BORÍTÉKOS JÁTÉK

Alapadatok

Teljes időtartam: 60 perc

Mire jó?

A feladatok során a diákok véleményt fogalmaznak meg az iskoláról, oktatásról, tanulásról, együttműködésről és önkifejezésről.

Eszközök: előre kinyomtatott feladatlapok a mellékletből, számozott borítékok, csapatonként íróeszköz és egy A4-es lap, előre elkészített flipchart papír, vagy táblára készített felirat.

Csoportlétszám: 3–4 fős csapatok.

Helyszín: osztályterem, udvar, tornaterem, iskolakönyvtár vagy folyosó.

Előkészület: A mellékletben található oldalakat ki kell nyomtatni, számozott borítékokba kell tenni, majd a borítékokat el kell rejteni a térben bárhol. A 8-as és 11-es borítékokhoz flipchart papír vagy tábla szükséges előre elkészített felirattal, a mellékletben bemutatott módon. Minden csoportnál legyen egy A4-es lap és íróeszköz.

Csoportalakítás

A 3–4 fős csapatok kialakíthatók úgy, hogy a diákok alakítsák ki maguk között, vagy random csoportalakítási módszerrel is – ezt javasoljuk.

Példa random csoportalakításra: Ha 25 fős az osztály és 4 fős csoportokat szeretnénk létrehozni, akkor $25:4=6$, marad az 1, tehát hat csapatunk lesz. Mindenkinek kiosztunk egy számot 1–6-ig, sorban haladva, a fejek megérintésével vagy rámutatással. Az azonos számot kapó diákok lesznek egy csoportban.

A feladat menete

- Találj a csapattal egy borítékot!
- Olvasd el!
- Teljesítsd a benne lévő feladatot ott helyben!
- A választ a csapat egy saját A4-es lapra írja fel (kivéve, ahol ez máshogy nincs jelölve) és írja rá, hogy hányas számú borítékhoz tartozik a válasz.
- Tedd vissza a borítékba azt, amit találtál!
- Tedd vissza a borítékot oda, ahol találtad!
- Ezt követően keress máshol egy másik borítékot és járj el ugyanígy!

A borítékok feladatai

1. Ha te lennél az oktatási miniszter, mit csinálnál, mi lenne az első öt rendelet, amit meghoznál?
2. Soroljatok fel 10 dolgot, amivel elégedettek vagytok az iskolában.
3. Soroljatok fel 10 dolgot, amin változtatnátok az iskolával kapcsolatban.
4. Gondoljátok végig, milyen képességekre lenne szükségetek ahhoz, hogy sikeres felnőttek legyetek? Vitassátok meg és írjátok fel a közös válaszokat egy papírra.
5. Engedjétek el bátran a fantáziátokat! Milyen új tantárgyakat vezetnétek be az iskolákba?
6. Formáljátok a testetekkel egy szobrot, ami az együttműködést fejezi ki.
7. Ha a tanulás egy állat lenne (akár nem létező), milyen állat lenne és miért?
Rajzoljátok le a lapotokra és indokoljátok meg.
8. Szerintetek milyen érzések vannak jelen a tanteremben, az iskolaudvaron és otthon? (pl. Öröm, szomorúság, izgatottság stb.) Egy nagy flipchartra/táblára írjátok fel, és a következő csapat egészítse ki. (A flipcharton/táblán/iskolaudvaron krétával 3 halmaz előre fel van rajzolva.)
9. Beszéljétek meg, milyen lenne egy ideális hétköznapi tanulási nap az iskolában.
Írjátok fel egy papírra.
10. Vitassátok meg, szerintetek milyen a jó iskola, soroljátok fel a jellemzőit! (tegyétek vissza a válaszokat a borítékba)
11. Hogyan szeretitek kifejezni magatokat? A csoport minden tagja: válasszátok ki azt a módot, amelyen a számotokra leginkább megfelelő eszközzel szeretnétek kifejezni magatokat. Jelöljétek meg a kedvenceteket egy pöttyel vagy egyébbel. (Előre elkészített flipchart papír, amin matricákat vagy strigulákat lehet húzni.) A témák: SZÓBAN, ÍRÁSBAN, RAJZZAL, ÉNEKKEL, TESTEMMEL (mutogatással, táncsal, színészi játékkal) EGYÉB

Foglalkozásvezető feladata

- Készítsék elő a borítékos feladatokat.
- Rejtsék el a borítékokat a tanterembe és/vagy bárhol máshol.
- Figyeljék meg a csoportdinamikát a gyakorlat során.
- Vezessék a gyakorlat utáni megbeszélést.

Gyakorlat utáni megbeszélés / Reflexió

- Melyik volt az a boríték, ami a legnagyobb kihívás volt?
- Melyik volt az, amelyben a legkevésbé értettetek egyet?
- Melyik volt a legérdekesebb/legizgalmasabb boríték?

Értékelés és dokumentálás

A csapatok saját jegyzetére kerülnek az egyes válaszok, amelyeket írtak. Kivéve ott, ahol közös nagy papíron/táblán dolgoztak, illetve élősobrot kell készíteni. Ezekről opcionálisan fotót/felvételt lehet majd készíteni. A bemelegítő és reflektáló feladatról jegyzetet lehet készíteni.

Reflexió: “AZT FIGYELTEM MEG”

Alapadatok

Időtartam: 15 perc.

Alkalmazási terület: Reflektálás, visszajelzés, finomítás egy gyakorlat vagy feladat után; bármilyen méretű csoporttal alkalmazható.

Eszközök: külön papírlapok kinyomtatva letéve a földre. Amennyiben megoldható A3-as méretben.

Előkészület: Melléklet kinyomtatása (Reflexió – azt figyeltem meg), a diákok félkörívbe rendezése

Mi történik?

- A csoporton kívüli résztvevők úgy adnak visszajelzést, hogy az egyik papírlap lábnyomára ráállnak. Az adott mondattal kezdik a mondandójukat.
- A visszajelzést kapó csoportok nem válaszolnak, csak befogadják és átgondolják a hallottakat.

Foglalkozásvezető feladata

- A visszajelzési folyamat moderálása.
- A visszajelzést kapó csoportok számára a szabály betartásának segítése: nem válaszolnak, csak befogadják és átgondolják a hallottakat.